

## **Bezpečnost a ochrana zdraví při práci – vstupní školení**

**Jméno, příjmení** .....

**Fakulta** ..... **Ročník** .....

**Ústav** ..... **Datum** .....

### **I. VŠEOBECNÉ ZÁSADY A POVINNOSTI BOZP**

1. Při chůzi v objektech a na pracovištích si počínat opatrně, používat výhradně určených cest, schodišť, vchodů a východů a nezdržovat se na pracovištích, které nesouvisejí se studijní činností.
2. Provádět pouze tu činnost, která byla určena pedagogy nebo souvisí s plněním studijních povinností.
3. Udržovat v laboratořích pořádek a případné nedostatky neodkladně oznámit příslušnému pedagogovi.
4. Neprovádět zásahy na technických zařízeních (elektroinstalace, plyn, zdvihací zařízení, tlaková zařízení apod.).
5. Používat elektrické přístroje a zařízení v souladu s § 3 vyhlášky č. 50/1978 Sb., na základě seznámení s elektrickým zařízením a upozornění na možné ohrožení zdraví těmito zařízeními.
6. Z hlediska administrativní činnosti se jedná o kancelářské techniky (PC, kopírky apod.) a u technických a laboratorních činností jde o elektrické nářadí, přístroje a zařízení.

### **II. ZÁKLADNÍ POVINNOSTI BOZP POSLUCHAČE**

Každý posluchač je povinen dbát o svou vlastní bezpečnost a zdraví i o bezpečnost a zdraví osob, kterých se bezprostředně dotýká jeho jednání. Posluchač je rovněž povinen podílet se na vytváření zdravého a bezpečného pracovního prostředí v prostorách školy.

Posluchač je zejména povinen:

- ❖ účastnit se školení BOZP a podrobit se ověření znalostí,
- ❖ podrobit se stanoveným lékařským prohlídkám a vyšetřením,
- ❖ dodržovat předpisy a zásady bezpečného chování v prostorách školy,
- ❖ dodržovat stanovené pracovní postupy a používat při práci určené ochranné pracovní prostředky a ochranná zařízení,
- ❖ nepožívat alkoholické nápoje a nezneužívat jiné návykové látky v prostorách školy a nenastupovat pod jejich vlivem do školních prostor,
- ❖ nekouřit v prostorách školy
- ❖ neodkladně oznámit pedagogům poranění nebo úraz a pokud to zdravotní stav dovolí, účastnit se vyšetření příčiny a okolností vzniku školního úrazu,
- ❖ neodkladně ohlásit závady na zařízeních a přístrojích, které by mohly ohrozit bezpečnost práce.

### III. ZÁSADY BEZPEČNÉ PRÁCE V LABORATOŘI

1. Při práci v laboratoři musí být posluchač seznámen s potenciálním nebezpečím, které mohou v sobě používané chemikálie a přístroje skrývat.
2. Při práci je nutno zajistit řádné větrání, nejlépe je pracovat v digestoři.
3. Při práci je nutno používat ochranné prostředky (pláště, rukavice, brýle, štítky apod.).
4. V laboratořích je zakázáno jíst, pít a kouřit.
5. Delší vlasy si upravte tak, aby bylo zabráněno jejich kontaktu s chemikáliemi otevřeným ohněm nebo točivými prvky přístrojů
6. Jakmile se potřísní ruce chemikáliemi, je nutno si je rychle opláchnout tekoucí vodou a pak důkladně omýt mýdlem a teplou vodou. Z očí vymývat chemikálii proudem tekoucí vody, okamžitě odstranit všechny zasažené části oděvu. Vyvarovat se neodborného zásahu.
7. Při manipulaci s látkami v otevřených nádobách je nutno udržovat ústí nádob odvrácené od sebe i jiných osob.
8. Všechny experimenty nebo operace, kde se používají chemikálie nebo vznikají produkty uvolňující dýmové, dráždivé a toxické plyny a páry a spalování a žhání látek se musí provádět v digestoři.
9. Nepipetovat látky zdraví škodlivé a těkavé běžnými pipetami ústy.
10. Poškozené skleněné a porcelánové nádoby ihned likvidovat do zvláštních nádob.
11. Odpadní chemikálie a produkty se nesmí vylévat do kanalizace, pokud jde o žraviny, toxické látky, látky uvolňující páry apod.
12. Odpadní rozpouštědla je nutno dávat do zvláštních nádob.
13. Práce s tlakovými zařízeními včetně prací s lahvemi na technické plyny je možno provádět pouze po poučení a za přítomnosti pedagoga.
14. Při odchodu z laboratoře je třeba pracoviště uvést do pořádku, zavřít všechny přívody energií a vody a přesvědčit se, zda je laboratoř v bezpečném a požárně nezávadném stavu.

### IV. PRVNÍ POMOC

První pomoc je třeba poskytovat vždy rychle a pohotově, všechny školní úrazy je nutno hlásit příslušnému učiteli, který poskytne první pomoc a podle potřeby zařídí lékařské ošetření.

**Pořezání** – přiložit sterilní obvaz nebo náplast, při silném krvácení tlakový nebo škrticí obvaz, zařídit lékařské ošetření,

**Popálení** - chladit tekoucí vodou nebo ledem přes krycí obraz (čistou folii), lékařské ošetření

**Poleptání** - při polížení roztoky kyselin nebo louhů opláchnout poškozené místo tekoucí vodou, podle potřeby neutralizovat kyselinu 2% NaHCO<sub>3</sub>, zásadu 2% CH<sub>3</sub>COOH,

#### **Při požití toxické látky**

- nevyvolávat zvracení při bezvědomí, po požití kyselin nebo zásad apod..
- zředit obsah žaludku vodou nebo vodou s aktivním uhlím (je-li postižený při vědomí), vyvolání zvracení je účinné pouze do dvou hodin po požití tekutin a do čtyř hodin po požití pevné látky
- transport k lékaři

### **Nadýchání toxických látek**

Vynést postiženého na čerstvý vzduch a odstranit zamořený oděv, co nejdříve vyhledat lékařskou pomoc.

### **Vniknutí agresivní látky do oka**

Provést intenzivní výplach vodou (cca 15 min.) – pak lékař.  
Při poleptání způsobené tuhou látkou se pokusíme nejprve vyjmout z oka.  
Oko se nesmí mnout !

### **Poranění elektrickým proudem**

Vyprostit postiženého z dosahu el.proudu (vypnutím přívodu el.proudu, odsunutím vodiče, odtažením postiženého z dosahu el.proudu izolovaným předmětem).  
Pokud postižený nedýchá, zavést ihned umělé dýchání a případně nepřímou masáž srdce.  
Dopravit postiženého k lékaři, protože při úrazu el.proudem může dojít k šoku nebo poruše srdečního rytmu i několik hodin po úrazu.

### **Při omrzlinách** (mohou vzniknout např. při práci se zkapalněným dusíkem nebo kyslíkem)

Omrzlé části ponořit do vodní lázně 40-42° (nikdy ne teplejší).  
Neaplikovat žádné teplo na omrzlé části těla.  
Dopravit k lékaři.

## **V. POŽÁRNÍ OCHRANA**

### **A. Povinnosti posluchačů VŠ při zabezpečování požární ochrany**

1. Dodržovat stanovené protipožární předpisy a opatření (zákaz kouření a manipulace s otevřeným ohněm a další výstražné tabulky a nápisy).
2. Seznámit se s požárním nebezpečím na daném pracovišti a nevstupovat do prostor, které nesouvisí s plněním studijních povinností a neprovádět tam zásahy na zařízeních.
3. Seznámit se s požárním řádem pracoviště, požárními poplachovými směrnicemi a požárním evakuačním plánem.
4. Seznámit se se zvláštními požadavky na provoz daných laboratoří a v případě požáru nebo zjištění požárních závad neodkladně informovat příslušného učitele nebo zaměstnance školy.
5. Seznámit se s rozmístěním a použitím věcných prostředků požární ochrany na pracovišti a případný požár likvidovat dostupnými hasicími prostředky.

**B. Požární nebezpečí na pracovišti – možnost vzniku požáru**

1. Nedodržení zákazu kouření a manipulace s otevřeným ohněm.
2. Provozování nepovolených tepelných spotřebičů (např. teploměty, vařiče apod.).
3. Používání poškozených elektrických a plynových zařízení a přístrojů.
4. Nedbalost při provozu tepelných spotřebičů – nevypnutí spotřebiče, nedodržení bezpečné vzdálenosti hořlavých předmětů od tepelných spotřebičů
5. Neodborně provedené opravy el. instalace a rozvodu plynu a nedodržení bezpečnostních předpisů při skladování hořlavých látek.

**C. Základní informace o použití hasicích přístrojů (popis a použití)**

**1. Hasicí přístroj vodní**

Po uvolnění z držáku se odstraní pojistka a stisknutím ovládací armatury (u přístroje pod stálým tlakem) nebo u přístroje s tlakovou patronou úderem na nárazník se přístroj uvede do provozu (dostřik cca 10 m). Přístroj se používá především k hašení třídy požáru A (dřevo, papír, textil).

Nesmí se použít k hašení el. zařízení pod proudem a na hořlavé kapaliny, které se nemísí s vodou.

**2. Hasicí přístroj práškový**

Postup uvedení přístroje do činnosti je stejný jako u hasicího přístroje vodního. Přístroj má univerzální použití – hasí pevné organické látky (typ A), hořlavé kapaliny (typ B), hořlavé plyny (typ C) a el. zařízení o napětí do 1000 V. Nesmí se použít na hašení drobných organických látek (piliny, prach), protože hrozí rozšíření požáru.

**3. Hasicí přístroje CO<sub>2</sub> (sněhový)**

Jedná se o přístroj, kde je oxid uhličitý pod vysokým tlakem a po stisknutí ovládací armatury nebo u starších přístrojů otočením kolečka ventilu se uvede přístroj do činnosti. Přístroj hasí el. zařízení pod proudem, hořlavé kapaliny (B) a hořlavé plyny (C). Nesmí se použít na hašení drobných organických látek (piliny, prach), protože hrozí nebezpečí rozšíření požáru.

Pozn.: HP práškové a sněhové se používají i v menším provedení – náplň 1 kg, 1,5 kg, 2 kg.

.....  
podpis posluchače

.....  
podpis školitele

